

**R. P. Francisci Svarez Granatensis, E Societate Iesv
Doctoris Theologi, Et In Connimbricensi Academia
Sacrarum Litterarum primarii Professoris Opvs, De Virtute
Et Statu Religionis**

Qvo Quid Contineatur, Index proximus indicabit

De Obligationibus Religiosorum ex Regula, Prælatione & subiectione
regulari provenientibus, De varietate Religionum tam in genere, quàm in
specie, De Religione Societatis Iesv in particulari

Suárez, Francisco

Mogvntiæ, 1626

III. Quibus mediis Societas iuuat suos subditos ad votum Castitatis
seruandum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-93501](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-93501)

*Declaratur
prior pars.*

propter ea quæ in illa confirmatione tanguntur. Mihi tamen probabilius videtur absolute non esse impedimentum: oportere autem ut Societas in aliquo iure suo dispensare velit. Declaratur utraque pars ex ratione facta: non enim potest ille, qui matrimonij rati vinculo ligatus est, assumere statum postulantem coelibatum, nisi talis sit ille status, qui dirimat matrimonium ratum, ut ostensum est; ergo nemo potest in Societate recipi ad illum statum profutendum, dicto vinculo matrimonij ligatus, non obtento prius consensu vxoris, & seruatis alijs circumstantijs circa illam, quas iura requirunt. Unde cum ordinario iure Societatis nemo recipiatur ad probationem eius, nisi in ordine ad hunc statum prius profutendum, multoque tempore permanendum, prius quam ad solennem professionem perueniat, sit, ut seruato eodem iure, nemo possit recipi cum prædicto impedimento. Maior (reliqua enim sunt clara) patet, tum exemplo: ob hanc enim causam non potest quis, cum eo impedimento sacrum ordinem recipere: & si de facto ordinetur, licet ordo teneat propter efficaciam sacramenti, suspensus tamen, & irregularis manet, & ad consummandum matrimonium compellitur, si vxor nolit cedere iuri suo, neque ipse religionem ingredi. Tum etiam ratione, quia grauis iniuria fieret mulieri: compelleretur enim multo tempore coelibem manere, non sine periculo: aut ingredi religionem: vel alio modo castitatem proferri.

*XII.
Declaratur
posterior.*

Altera verò pars, seu limitatio declaratur; quia liberum est Societati immediate post probationem nouitatus aliquem ad solennem professionem admittere; ergo, si velit aliquem recipere, quasi sub pacto, & obligatione vel recipiendi illum ad professionem solennem statim post probationem, si in ea recte se gesserit, vel dimittendi statim liberum, nihil impedit, quominus possit illum recipere, licet matrimonij rati vinculo ligatus sit. Quia tunc cessat ratio facta, & nulla ex parte fit iniuria vxori, nec religioni, cum ad hunc modum recipiendi sit in ea potestas, & propter alias graues causas fieri soleat. Et fortasse hoc significatum est in illis duobus locis in ipsa 2. confirmatione citatis, quæ hoc modo videntur concilianda; nam absolute loquendo solum matrimonium consummatum est impedimentum cum quo nemo recipi possit inuita coniuge vlllo modo, nec interueniente dispensatione ipsius Societatis. Et ideo priori loco examinis, consummati matrimonij mentio facta est. Quia verò matrimonium ratum aliquo modo impedit seruato iure ordinario, ideo fortè ad hoc infinuandum in 2. p. constituit. absolute matrimonium positum est.

*Duo loca ex
iure Societa-
tis in eadem
2. confirmat.
allata con-
ciliantur.*

*XIII.
Vxoratus
ingrediens
Societatem
vno tantum
anno proba-
ri debet.*

Addo verò insuper, ut hoc posterius magis constet, quia singulare est in Societate, ut tempus nouitatus per biennium duret, ideo non solum videri in hoc negotio necessariam dispensationem recipiendi aliquem ad professionem solennem, immediate post biennium (licet non tam dispensatio, quam rarus vsus ordinarij iuris appellari possit) sed etiam immediate post primum probationis annu completum. Nam ut amplius expectetur, ne vxori petenti ius suum statim reddatur, necessarius est consensus eius, nec potest inuita cogi per integrum annum expectare. Ratio est, quia communi Ecclesiastico iure, ac consuetudine, vxor non potest compelli ad expectandum nisi per annum post receptionem habitus, quæ etiam non potest ultra duos menses differri: ergo propter specialem Societatis modum circa probationem nouitiorum, non potest vxor in vita cogi ad expectandum: necesse est ergo, ut vel ipsa consentiat, vel Societas in eo tempore dispense, quod ex iusta etiam causa facere potest.

Confirmatur. Quæ omnia vsu etiam ipso confirmantur, quo iura

rectè interpretantur, nam propter hæc incommoda vitanda, & quia dispensatio in tempore biennij ante professionem solennem rarissime in hac religione est, & vix semel, aut iterum concessa, ideo vix semper seruatum est, ut nemo ligatus vinculo matrimonij rati in Societatem recipiatur, intellectum enim, ut credo, est, vinculum illud non posse dissolui absq; professione, & alioqui cautum est, ne professio ante tempus præscriptum detur, nisi ex grauisimis causis, quæ ad huiusmodi receptionem raro aut nunquam occurrunt.

Ad tertiam confirmationem, si illatio bona esset, etiam probaret à tempore Pij V. hæc vota reddidisse inhabiles personas ad matrimonium, atq; irritasse subsequutum; quia hæc etiam est dispositio iuris communis fauorabilis religioni, & ipsi religionis, ut in suo statu magis quieti sint. Constat autem hoc non esse verum, nec sequi: ergo nec primum. Negatur ergo consequentia, tum quia Pius V. non loquitur de conditionibus annexis ipsi votis, sed de priuilegijs, & gratijs concessis ipsi personis, tum etiam, quia non agit de dispositionib. iuris communis, quæ alienæ sunt vel repugnantes speciali iuri, & institutioni approbate in Societate sed de illis, quæ religioso statui communes sunt.

C A P V T III.

*Quibus medijs inueter Societas subditos ad votum
castitatis seruandum.*

Nec de obligatione agimus, nec de vsu. Nam de priori iam in lib. 1. cap. 3. dictum est, esse maximam quàm esse potest, tam intensiue, quàm extensiue: & ideo quoad hanc partem nullam declarationem requirit, ut dixit B. P. Ignat. 6. p. Constitut. cap. 1. §. 1. statim citando. Posterior autem non ad ius, sed ad factum pertinet, quod hic referre nec nostri instituti est, neque ad doctrinam tradendam est necessarium, sed inuigilandum semper, ne religionis splendor hac in parte obnubiletur. Solum ergo explicanda est prouidentia, & perfectio Societatis quoad hanc partem. Duo autem in hoc spectari possunt, scilicet finis, & media. De fine sufficienter verba eiusdem B. P. Ignatii loco citato. *Quæ ad votum castitatis pertinent, interpretati non indigent, cum constat, quàm sit perfectio obseruanda, nempe erigendo angelicam puritatem imitari, & corporis, & mentis nostra munditia.* Quæ verba iam dicto in lib. cap. 3. nu. 4. attigimus, & ostendimus quàm sint conformia doctrinæ, & exemplis antiquorum Patrum. Intenditur ergo, ut in hac parte desiderari, & ordinaria lege comparari non possit. De medijs etiam aliquid, citato cap. 3. attigimus: tamen ad maius doctrinæ complementum, & ut obseruationes nonnullas Societatis obiter explicemus, aliqua in particulari addemus.

Primum ergo, ac præcipuum medium est frequentior oratio, & spiritualium rerum meditatio: nam illa maximè necessaria est ad diuinam gratiam obtinendam, sine qua votum hoc seruari non potest, iuxta illud Sapient. 8. *Sciui quoniam aliter non possem esse castus, nisi Deus dei, & hoc ipsum erat sapientia seruare castitatem.* Hæc verò valde utilis est ad Deitatem, & amorem in animo generandum, quomodo præsidio maximè seruatur castitas, & vitia illi contraria vincuntur. Quantum autem, & quale sit spirituale hoc exercitium in Societate, in superioribus visum est, lib. 1. cap. 3. à num. 8. cum de perfectione instituti ageremus, & lib. 9. cap. 7. aliquid attingemus, ac videri potest Basilij, de Constitut. monast. cap. 2. de efficacia orationis ad hunc effectum.

Secun-

III. Secundum medium est, ut inferiores a suis superioribus inueniatur, ad superandas difficultates omnes, & pericula, quæ circa huius voti obseruationem occurrere solent. Nam post diuinum adiutorium, nullum visus, & efficacius inueniri potest. Imò, quia Deus vult homines hominibus subici propter eum, ideo sepe per hoc medium suum præbet peculiare auxilium, quod fortasse non concederet, si hoc contemneretur. Duobus autem modis potest Prælatus in hoc opere subditum iuuare. Primo sua vigilantia, ac prouidentia, quam ratione sui officij adhibere tenetur. Vix autem potest efficaciter, & suauiter hoc præstare, nisi vnusquisque indigentia & difficultates, seu tentationes perspectas habeat. Quam cognitionem vix, aut nullo modo assequi poterit, nisi ab ipsomet subdito sincerè, ac purè aperiantur; & ideo monentur religiosi Societatis, ut superioribus suis nihil in hoc genere occultent, sed tentationes omnes, ac pericula manifestent, vt ab eis possint iuari, vt patet in Exam. c. 4. §. 34. & 3. p. c. 1. §. 12. vbi declaratur satis esse si hæc notitia detur, vel superiori, vel confessori, vel alteri cui specialis cura circa spiritalium profectum religiosorum demandata sit.

IV. Hoc autem remedium ab antiquis Patribus nimis commendatum, & laudatum est, vt videlicet apud Cassianum collat. 2. cap. 10. & sequentibus. & in S. Dorotheo de renuntiatione doctrina 5. quæ est, Non debere quemquam sua prudentia considerare. Vbi inter alia ait, nihil ita demonem abominari ac fugere, sicut pandi, & aperiri malitiam suam, vbi hoc latè ostendit, & exemplis confirmat. Quod etiam optime declarauit Beatus Ignatius in suis exercitijs spiritualibus, in regulis ad motus animæ discernendos. Vbi in 13. sic inquit: Inimicus noster mores insequitur iniquissimos, cum spiritum amatoris, qui puellam honestum parentum filiam, volens seducere, summo opere procurat, vt verba, & consilia sua oculis suis, nilque reformidat magis, ac agere fert, quam si puella patri suo illa patefaciat, cum sciat, hæc actio de votis ac conatibus suis actum esse. Ad eum modum obnoxio fatigis diabolus, vt animam quam circumuenerit capiat, ac perdat, fraudulenter suas cogitationes in eas secretas: indignatur vt id maxime, & grauissime cruciatur, si cui vel confessionem audiant, vel spiritali homini molimina sua detegantur, à quibus se ita excidere funditus intelligit. Cuius rei ratio multiplex reddi potest. Prima, & maximè propria, quia hoc modo superior congruentia adhibere potest remedia. Secunda, quia suis orationibus potest etiam & debet magis subditum iuuare. Tertia, quia Deus maius etiam confert auxilium propter humilitatis opus, & obedientie subiectionem. Iam modus alter subditum iuandus est, vt vnusquisque, etiam de his rebus, quæ ad alios pertinent, possit huiusmodi notitiam superioribus præstare, propter illorum, & totius religionis maius bonum. Sed de hoc puncto infra dicendum est latius lib. 10. cap. 6. cum eam regulam explicabimus, quæ ad correctionem fraternam pertinet.

Habitu
rom. 1. libi
(anther)

Alter mo
dur.

V. Tertium medium, & inter externa maximè accommodatum, est corporis maceratio, vt notauit D. Thom. 2. 2. quæst. 188. artic. 6. ad 3. vbi inquit. Ad continentiam efficacius ordinatur maceratio carnis tam per abstinentiam cibi & potus, quæ pertinent ad famem, & sitim, quam per subtractionem vestium, quæ pertinent ad frigus, & ad nuditatem, & quam per corporalem laborem. Ex quibus verbis colligo in primis, abstinentiam ciborum, quatenus est medium seruande castitatis, magis in moderatione, seu diminutione quantitatis, quam in ciborum qualitate consistere: non enim sine causa addit D. Thom. per abstinentiam cibi, & potus, quæ pertinent ad famem, & sitim; hi enim effectus, ex defectu quantitatis maximè proueniunt, & radicem corporalem seu materiale prauorum

motuum maximè moderantur, & ideo diminutio quantitatis cibi, & potus maximè iuuat ad castitatis obseruantiam, quauis etiam ciborum delectus, seu qualitas iuuare multum possit. Propter quod dixit Basil. ferm. 1. de institutione Monach. Castitatem perfectam includere omnem temperantiam, & modestiam. Quanta verò moderatio in hoc genere in Societate seruetur, considerata ratione instituti, & laboribus eius, satis in superioribus lib. 1. indicatum est.

Quauis autem inter tria media corporalia, quæ D. Thom. attigit, corporis laborem vltimo loco posuerit; tamen & ad præscribendum debitum modum, ac conuenientem gradum in primo medio de abstinentia cibi & potus, eius consideratio multum necessaria est; & per se etiam multum confert ad castitatis hostes superandos, non solum, quia corpus extenuat, & affligit: sed etiam, quia otium excludit, quod maximè solet perfectioni castitatis aduersari. Propter quod dixisse videtur Innocent. III. Otiostas, & voluptas animæ sunt hostes antiqui, ad miseris animas capiendas. Vbi glossa adducit illud Ouidij,

Otia si tollas, periere Cupidinis arcus.

Quod varijs exemplis confirmat author ferm. 17. ad fratres in eremo, vbi inter alia inquit. Quid ergo dicis o frater, quid otiosus facere potes, nisi opera carnis. Hinc etiam est illud Hieronymi celebre consilium in epistol. 4. ad Rusticum, quod etiam refertur in cap. nunquam de consecrat. d. 5. Facito aliquid operis, vt semper te diabolus inueniat occupatum. Hoc ergo consilium summa cum diligentia seruari voluit Beatus P. noster Ignatius, dicens in 3. p. Constitut. cap. 1. §. 6. Omnis quæ diu corpore bene valens, in spiritualibus, vel exterioribus rebus, habeat in quo occupetur: & qui officium, vel ministerium certum habent, vt de auxilio providendum est eis, si est necessarium, ita cum vacant an alijs rebus occupari debent, ne otium malorum omnium origo, quæ ad eius finem potest dominum locum habeat. Quod etiam repetit p. 4. cap. 10. §. 6. Et videntur illa verba ferè desumpta ex regula S. Benedicti cap. 48. Et similia leguntur in regula S. Francisci cap. 5. Quauis autem consilium hoc ad vincenda omnia vitia necessarium sit, vt per se constat, & dicti Patres significant, & profectus Celsus li. 10. de institutis renuntiantium, per totum. Et Basilus homil. 7. hexamer. Specialiter tamen ad castitatem seruandam confert, vt latè profectus Bonauentura li. de reformatione mentis c. 13. & lib. de septem itineribus æternitatis, itinere 7. d. 2.

Ad hoc etiam remedium spectat, quod Basilus supra attigit de modestia, quæ in sensum obseruantia, & custodia maximè cernitur, qua nihil magis necessarium esse potest ad castitatis puritatem seruandam, iuxta illud Iob. 31. Pæpigi sedus carnis ex oculis meis, vt ne cogitarem quidem de virgine. seruandi ergo sunt sensus ne cogitatio, quæ radix malorum omnium est, infurgat, vt latè ibi profectus Gregor. lib. 21. moral. cap. 1. vide Etsiam Abbatem Orat. 27. ad fratres cap. 15. Attende (inquit) tibi diligenter, vt quemadmodum à libidine temperas, sic etiam oculorum, & aurium cobibas cupiditatem. Et similia videri possunt in Isidoro lib. 2. de summo bono ca. 39. Sicut quidam (inquit) sapiens ait, prima fornicationis tela sunt oculorum, secunda verborum: sed qui non capitur oculis, potest verbis resistere. Vide pluries August. & alios apud Gratianum 32. quæst. 5. & rursus August. in sua regula cap. 21. & in Psalm. 143. B. nediçtus Dominus Deus meus qui docet manus meas ad prælum, &c. Ob hanc ergo causam hoc etiam medium maximè in Societate commendatur & obseruatur. Vnde in 3. p. Const. cap. 1. §. 4. Omnes diligenter in e curam (dicitur) portas sensuum suorum oculorum præ. p. e. aurium, & lingua ab omni inordinatone custodire, &c. Et in particulari ad mode-

VI. Tum etiam per laborem, seu conuenientem occupationem.

Vide Isidorum lib. 2. de summo bono c. 39.

VII. Huc accedit modestia in sensibus exterioribus ex oculis, & auribus carnis ex-

modestiam seruandam speciales regulas de modestia B. P. Ignatius reliquit. Quo etiam spectat regula 12. ex communibus quæ decentem in cubando modum præferibit.

VIII.

Quartum medium vitare confortia, siue colloquia feminarum, tam in præsentia per colloquia; quam in absentia per literas. De quo medio sic scripsit Basilus in Const. monast. cap. 4. *Fugienda inprimis sunt nobis cum mulieribus congressiones, & colloquia, &c.* Quem imitatus B. Ignatius in regulis superiorum admonet, vt mulieres inuifere, aut ad eas scribere, nisi in necessitate, aut cum spe magni fructus, & nisi viris valde probatis, aut prudentibus, non permittant. Et in regulis sacerdotum grauissimè admonentur, cum necesse fuerit feminarum confessiones audire, aut ob aliud necessarium pietatis opus feminas inuifere quoad fieri possit in loco omnibus patente vbi ab alijs videri possint, & saltem proprium socium præsentem habeant, quâuis ea quæ secreta esse oportet audire non debeat, & negotium breuiter expediat. Quæ regula vt exactè custodiatur prouidum est in ordinationibus contractis cap. 1. num. 9. & in instructione pro confessorijs cap. 2. & per se prudentissima statim apparet, & antiquis Patribus, & Concilijs est consentanea, vt videre licet apud Gratian. 81. d. cap. volumus. cum sequentibus. Et ex Concil. III. Carthag. cap. 25. Concil. Africano cap. 5. & Concil. Matifcon. l. cap. 3. & ex Clemente I. Epist. I. vbi præcipit, vt nullus clericus, vel monachus solus ad feminas accedat, vel cum eis loquatur. Cuius egregium Augustini exemplum sumitur ex Possidonio in vita eius cap. 6. Eiusque ex parte meminit Gregor. lib. 7. epist. 39. & refertur in cap. legitur. 81. d. Denique D. Hieron. in regula Monachorum ad Eustochium (quam aliqui illius esse non negant, & omnes ex illius sententijs collectam esse fatentur) c. 4. *Matrem (inquit) ita vide ne per illam alias videre cogaris. Et infra: Volo ego te propter has causas non habitare cum matre: & alia quæ optime profequitur, specialiter verò addit inferius, Crebra munuscula, & dulces literulas sanctus amor non habet. Quod sumptum videtur ex epistola 2. ad Nepotianum. Quod etiam prospiciens B. P. N. Ignatius, statuit vt literæ feminarum, quoad fieri possit, caueantur, & in vniuersum ne literæ sine facultate superioris mittantur, aut recipiantur, de qua regula inferius circa votum paupertatis dicemus. Denique huc etiam spectat, quod femina Collegia, aut domus Societatis ingredi permitti non debent, vt statuitur 3. p. Constitut. cap. 14. & in proprijs superiorum regulis. quod quàm sit consentaneum antiquis & nouis Ecclesiæ decretis, ex tractatis in tom. superiori de religione in communi satis constat.*

Vide Corintheam in regula 4. Augustini. Comm. 19. & Ieronimum Trull. lib. 4. cap. 11.

Ad hoc medium spectat ne femina domum Societatis intrent.

IX.

Quintum medium vitare familiaritatem, siue familiaritatem, & singularem, ac humana amicitia, inter iuuenes præsertim, caueatur. Quod in Societate summa diligentia obseruatur, sicut in omni communitate religiosa obseruandum esse docuit Basilus in Alciatensis serm. 1. de abdicatione rerum, post medium. Iuuenis (inquit) siue avaro, siue animo fueris aequalium tuorum consuetudinem defugito, ab illis que te non secus, atque ab ardentissima flamma contine. quod optime, & descendens ad omnia particularia profequitur, ac tandem concludit. *Crede mihi, quoniam fraternè tibi, & ex intimo recessu loquor. Et sermon. 1. de Institut. Monachorum circa finem. Porro (inquit) in huiusmodi consuetudine, neuiquam patitur charitatis lex aliquas coiri seorsum aut amicitias, aut sodalitates. Quod serm. 2. iterum repetit, & in regul. 34. ex fusioribus, amorem hunc vitiosum vocat, & vitium maximè infame. Ac denique in Const. Monach. cap. 30. *Charitatem (inquit) habere inter se musticam fratres debent, nō ita tamen, vt duos, tresque, à cæteris inter se, sodalitatem coeant: quandoquidem hoc non charitas est, sed seditio, & diuisio: & eorum, qui sic**

coeant, improbitatis indicium. Ad huiusce ergo humanas familiaritates vitandas, præter actualem superiorum vigilantiam sunt in Societate regulæ, quæ continuè, ac veluti habitualiter illas impediunt, cuiusmodi est regula 33. inter communes de aperta cubiculi ianua, dum vnus in alterius cubiculum ad colloquendum etiam de licentia superioris intrat, & 34. de non se tangendo, etiam per iocum.

Vltimò inter omnia media, quæ spectant ad opus, vt sic dicam, operatis, efficacissima etiam sunt, quæ virtutem habent ex opere operato, qualia maxime sunt Sacramentum confessionis, & Eucharistia, quæ licet ad omnem gratiam, & virtutem conferant, specialiter tamen ad castitatis obseruationem conferre censentur: confessio quidem, præter sacramentalem, & internam gratiam, propter consilium, & auxilium Confessoris, qui si suo munere benè vtatur, & penitens non obstat, credendum est, Deum speciali auxilio dirigere, & illuminare, vt penitentem in difficultatibus circa obseruationem castitatis occurrentibus superandis adiuuet. Eucharistia verò, quia proprium eius est propter mundissimam Christi carnem, & sanguinem virgines germinare, vt dicitur Zachar. 9. & exponit ibi Hieronymus, & Paschasius lib. de corpore & sanguine Domini cap. 21. Et Laurent. Iulianian. lib. de disciplina Monast. cap. 19. huic Sacramentum specialiter tribuit fomitis mitigationem. Et plures alios reuerti in 3. tom. 3. p. disput. 63. sect. 10. disput. 64. sect. 1. Propter quod dixit Bernard. serm. de coena Domini. *Qui poterit tam sferos motus frangere? quis pruritus vicerit? quis ferre queat? Confidit, qui in hoc gratia subuenit, & vi securi sitis, sacri Domini Corporis, & sanguinis præstigiis, uesitum habetis. Duo enim illud Sacramentum operatur in nobis, vt videlicet minuat sensum in minimis, & ingratibus tollat omnino consensum. His igitur remedijs etiam vititur Societas, per frequentem vsum horum Sacramentorum, vt constat ex 3. p. Constit. ca. 1. §. 3. & in superioribus lib. 1. cap. 3. num. 4. tactum est, & explicatum quanta diligentia adhibeatur, vt hæc frequentia non minuat, sed augeat potius reuerentiam, & fructum horum Sacramentorum. Atque ita quidem exilissimo tantam animorum puritatem, & castimoniam, quam tam per Dei gratiam in scholasticis, & operarijs Societatis manifestissimis indicijs cognosci potest, huic potissimum Sacramentum ascribendam esse, quamuis alia etiam remedia, & multum iuuent, & necessaria sint.*

CAPVT IV

Virum votum paupertatis religiosa scholarum Societatis eos reddat incapaces dominij.

Quauis hoc loco tractemus de gradu scholarum, dicemus nihilominus consequenter, omnia quæ circa hoc votum toti Societati communia sunt: nam secluso vno effectu peculiari, quem votum hoc in scholaribus approbatis non habet in his, qui materia paupertatis, & in obligatione, idem paupertatis votum commune est omnibus. Et quauis in quibusdam sit solenne, & in alijs simplex, hoc solum prouenit ex differentia in conditione inclusa, vel absoluta traditione, quæ in superioribus toto, vel absoluta traditione. Non agimus autem nunc de speciali voto, quasi reflexo, quod professi faciunt de conferuando, & tuendo instituto, quoad rigorem paupertatis, nam de hoc infra lib. 6. cap. 6. dicemus. simul cum alijs votis professorum: agimus ergo hic solum de directo paupertatis voto, de quo primo videbimus, quos effectus habeat in personis Societatis.